

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Historia Provinciæ Paraquariæ Societatis Jesv

Techo, Nicolas

Leodii, MDCLXXIII.

Cap. 14. De reliquis Gualraniæi rebus.

urn:nbn:de:hbz:466:1-38528

non permisisset. Sed Ruius victor, contumeliis oneratum abs se abegit. Fame sciviente, novello in oppido solis herbis & palmarum meditullio victitabat, quæ ejus palato adeo sapiebant, ut extra hyperbolem res de se insipidæ aqua rosacea aspersæ ipsi visæ sint; Deo scilicet in his desertis deliciofum manna rursum ministrante. Quingentos ipse suâ manu ex hac gente sacro Fonte lavit, antequam oppidum numeroissimum Petro Spinosa, Socio impigerrimo, regendum tradens, ad campestram expeditionem se accingeret.

Quingenti
baptizantur

CAMPESTRES Indi novam materiam gloriosis Apostolicorum virorum laboribus sub id tempus ostentavere; qui ideo sic vocantur, quod campos supra Incarnationis oppidum latissimè protensos habitent. Quamquam & Coronatos, & Capillatos idcirco etiam vocari reperio, quod viri sceminaeque promissam ad humeros comam Monachorum adinstar orbicularim in vertice radant. Ab eotempore, quo Christianæ Religionis odio Incarnationis oppidum, Christophoro Mendoça ad necem destinato, tentarant, humano judicio planè obseptus ad eos aditus videbatur, qui sic tandem cœpit patefcere. Tupici, Brasiliæ populi, de quorum ferocia in Societatis historia Orlandinus meminit, in Sancti Xaverii agrum magno numero grumpentes, aliquot Neophytos in servitutem abegerant, qui Sociorum industriâ è vinculis exempti fuerant. Alia Tupicorum turma aliquot Incarnationis oppidanos captivos etiam fecerat, quos Christophorus Mendoça cum Pindovio & Neophytorum manu insequutus liberaverat. Et insuper certior factus ab iisdem latronibus Coronatorum pagum, multis in servitutem abactis, direptum fuisse, latrones ex improvviso adortus, prædâ & captivis spoliatos, acerrimèque increpitos, in Brasiliam redire cœgerat. Coronatos verò hoc beneficio donisque conciliatos, eâ conditione in patriam remisit, ut ad se populares suos religionis ergo (quod & fecere) redirent. Haud ita multò post, decem Coronatorum Casiqui, Tajaoba exemplo permoti, nuncio ad Socios misso, vehementer flagitare Christianæ doctrinæ magistros. Quibus rebus cognitis, Antonius Ruius è Tajaoba terris ad Incarnationis oppidum properans, assumpto in Socium Francisco Diastanio, ad Coronatos iter cepit. Ibant ambo per paludosa loca abruptaque cum exiguo triginta Neophytorum comitatu: & jam octiduum processerant, cum obvios habuere aliquot Coronatos, nunciantes Guabairum, potentem Casiquium, audito Sociorum adventu, in partes traxisse quamplurimos pagos, factaque conspiratione insidias in propinquo nemore struxisse; si ultra pergerent, indubiè cum comitatu perituros: se ex convocatis quidem fuisse, sed memores beneficiorum ab Sociis acceptorum, secretâ semitâ ad id nunciandum venisse. Ruius & Diastanius, gratiis habitis, cum Pindovio consultavere, num tutum esset ultrâ ire: quo respondente, tantillo comitum numero nullo modo id tentari posse, torto itinere, unde venerant redeuntes, expeditionem in aliud tempus distulere, quam sequenti anno feliciori aliquantulum successu, eadem viâ Deo dante profèquar. Nunc ad vetera Guairaniæ oppida tantisper divertor.

CAPUT
XIII.
Expeditio
ad Campe-
stres popu-
los frustra-
tur.

Coronati po-
puli.

Tupicorum
ferocitas.

Guabairus
Sociis resistit.

Socii seve-
rè abunt.

LAURETI præcoci fato Marcus Marinus, Religionis initæ anno decimo, ætatis vigesimo-sexto, sublatus est: de quo multa paucis complectar, si ex Nicolai Durandi ad Generalem litteris Joanni Berchmanno, notissimæ virtutis juveni, in omnibus fuisse valdè similem asseruero. Nemo fuit, qui vel tenuissimam labeculam in ejus moribus, aut in legum nostrarum observantiâ oscitantiam adnotarit. Externi hominis compositio internam animi constitutionem ac puritatem manifestabat, quâ assequutus est, ut omnium in se oculos atque animos converteret. Sylvicolæ duo ad Socios per Lauretanos Neophytos adducti, & ad suos remissi, centum & viginti popularium familias paulò post secum reduxere, qui omnes, nemine dempto, suscepto Baptismo Christum professi sunt. Inda mulier participandis Divinis mysteriis assueta, ad flagitium ab Indo sollicitata, ubi ei in mentem venit, schedulam communicaturis dari solitam, penes se esse, fortiter resistens, velamento corporis in impudici manibus relicto, nuda ab eo profugit. E contra procax

CAPUT
XIV.
De reliquis
Guairaniæ
rebus.

Marcus Ma-
rinus mori-
tur.

Et laudatur.

Centum &
viginti fa-
milie redu-
cuntur.

Mulieris en-
stus.

femina

*Neophytii
continentia.*

CAPUT
XV.
De Chaquē-
si expeditione.

1628.

situs.

Incolæ.

*Superstitiosa
piscis vene-
ratio.*

*Gaspary Ofo-
rius Chaquē-
sem provin-
ciam adit.*

*Incolæ alli-
ci.*

*Idiomata
dici.*

*Oppida fun-
danda de-
signat.*

fœmina Indum verborum lenociniis multo tempore de casto proposito deturbate conata, ab provocato, iustâ irâ incenso, flagris casta, ad maritum remissa est. Divus Ignatius mulieres partibus in lucem edendis extra ordinem invocatus sæpè juvit. Aliis imago Virginis MARIÆ applicata ad recuperandas corporis vires deperditas profuit.

ANNUS hujus sæculi octavus supra vigesimum clarus fuit expeditione Aposto-
licâ ex Tucumania ad Chaquenses Indos instituta. Chaquensis verò Provin-
ciæ nomine venit quicquid terrarum Paraquariæ, Tucumania, Fluminis Argentei,
Sanctæ Crucis in Montanis Episcopatus, necnon Chaquensis Archiepiscopatus,
immenso pænè circuitu ambiunt. Eam secant è Peruvia montibus orta flumina,
longo post tractu aut in ingentes lacus, aut in Paraquarium fluviumque Argenteum
influunt. Sub primum Hispanorum adventum multi è Tucumania Peruviaque
mortales, novi imperii metu, eò se retraxere, cujus rei fidem faciunt populi Ai-
marram linguam, Peruvianis vernaculam, adhuc usurpantes. Notiorem nationes
sunt Taimvix, centum octoginta & octo pagos olim incolentes, Teuta, Mata-
guaia, Agoia, Tobæ, Mosobia, Japitilaga, Churumata, Tonocota, Abipones,
& variaz Indorum factiones, diversitate linguarum quam moribus dissimiliores.
Nulla inter hos populos suprema potestas est, Casiquis Barbarorum more domi-
catim vicatimque subsunt. Ex ea gente singuli pro patrono & vitæ protectore unum
piscem sibi superstitiosè eligunt, quem ita totâ vitâ colunt, ut potiùs fame mori,
quam ejus speciei piscem gustare mavelint. Perpetua inter se & cum finitimis po-
pulis exercent prælia, externis non tam fortitudine quam crudelitate terribiles. Per
eos populos aliquot Paraquariæ Prætores in Peruviam iter aperire conati sunt: sed
quòd Barbari multos Hispanos variis vicibus crudeliter trucidassent, per eam partem
è Paraquaria in Peruviam ire desitum est: donec hoc, de quo scribimus, anno Mar-
tinus Ledesma, Tucumania Prætor, in spem venit per Cucuisensem, ultimam Pro-
vinciæ suæ urbem, Peruvia conterminam, domitâ Chaquensi regione, frustratos
conatus restaurari posse. Quare, conductâ militum cohorte, ad Nicolaum Du-
randum Provinciale litteras dat, enixè postulans, ut Evangelii prædicandi ergò
aliquot Sacerdotum sibi copiam faceret. Verùm quia Provincialis non ignorabat
in aditu novarum terrarum milites insolenter agere, ne Societatem Barbaris odio-
sam faceret, respondit tum se Socios missurum, cum aliqua spes pedem in Cha-
quensi regione figendi affulgeret. At postquam cognovit Prætozem cum Hispanis
cohortibus in Chaquensem Provinciam penetrasse, ibique constructo castello fun-
damenta urbis jecisse, ubi Lupus fluvius pinguis Indis que frequentissimas terras
alluit, illicò Gasparym Oforium, Socium maximè idoneum, eò mittit cum manda-
tis, ut Indorum & Hispanorum saluti daret operam. Is ubi tertio post mense ad
designatum urbi locum pervenit, ut erat aspectu & moribus amabilis, omnium
amicitias sibi conciliavit. Complures igitur illicò Casiqui variarum factionum ad
eum commearunt, quibuscum transiegit, ut tribus in regionibus ligna ad totidem
nova oppida fundanda, Paranensium adinstar, cæderentur. Numerum quinquaginta
millium superare dicebantur hi, quorum linguam reddebat sibi familiarem.
Mataguai idiomatis triginta millia ferebantur. Tobarum, Mocoviarum atque Zapi-
talagarum, numerosissimarum nationum, idiomata non negligebat; tum quòd
multi ex his populis magnâ aviditate in Christianorum numerum adscribi postula-
rent, tum quòd per eorum terras pervadi posse ad ultiores provincias numero
quamplurimas speraretur. Churumatarum linguam, sic fortè dictam, quòd Chu
Chu sæpius recurrat, etiam tertiare conabatur. Martino Ledesma Prætoze ad
fundandam aliam urbem in Solorani fluminis litore ultrâ progresso, noster Oforius,
novi oppidi ad reducendos Barbaros aream designaturus, apud Tobas remansit:
unde ad Provinciale scribens, aiebat, tria Indorum oppida in Tobarum, Moco-
viorum & Zapitilagarum terris fundari posse, si Sociorum copia suppeteret. Adde-
bat, Indos in interioribus regionibus adeò proceros esse, ut vix eorum capita elatâ
manu attingeret. Primo statim anno Hispani sementem facientes invenerunt glebâ

Europæa.